El sector exterior espanyol impulsa la fase expansiva postpandèmia

Les exportacions espanyoles s'han erigit com un dels motors del creixement econòmic en l'actual fase expansiva després de la crisi pandèmica del 2020. El pes de les exportacions sobre el PIB se situa ja en el 36,0% i supera els registres prepandèmia (el 34,7% el 2019) i, encara més, els del 2007 (el 25,9%), abans de l'esclat de la crisi financera. En aquest article, analitzem la seva evolució durant aquest cicle expansiu i entrem en el detall per tipus de béns i de serveis, comparant-lo amb el cicle expansiu anterior (2014-2019), per entendre d'on prové la millora del comportament del sector exterior.

Les exportacions de béns perden dinamisme

En l'àmbit dels béns, les exportacions han mostrat una pèrdua de dinamisme en els últims anys. D'una banda, la contribució de les exportacions de béns al creixement

del PIB real ha disminuït de forma considerable, en passar de 0,75 p. p. de mitjana anual el 2014-2019 a 0,0 p. p. el 2020-2026 (vegeu el segon gràfic). Tal com es pot veure al tercer gràfic, la pèrdua de dinamisme és generalitzada, llevat de les exportacions d'altres productes.[1] L'alentiment és especialment marcat en maquinària i equipament de transport, arran, possiblement, de les dificultats que travessa el sector de l'automòbil, en manufactures i en alimentació, aquesta última molt afectada pel mal comportament del sector el 2022 i el 2023, fruit de la sequera que va assolar el país.

Per destinació de les exportacions, no s'observen canvis substancials en relació amb el període prepandèmia. Els països de la zona de l'euro continuen sent els nostres principals clients i, fins i tot, augmenten el seu pes en el total, en passar del 51,8% del 2014-2019 al 54,0% el 2020-2026. França i Alemanya se situen al capdavant, tot i que perden una mica de protagonisme (0,1 i 0,6 punts, respectivament), un deteriorament contrarestat amb escreix per Portugal i per Bèlgica, que guanyen 1,1 i 1,0 punts, respectivament (vegeu el quart gràfic). Dins el *top* 10 de destinacions, destaca, principalment, la caiguda en la quota del Regne Unit (gairebé 1 punt), relacionada amb el *brexit*.

Les exportacions de serveis, el pilar del creixement

Pel que fa a les exportacions de serveis, cal distingir entre els serveis turístics i els no turístics. Els turístics continuen sent un pilar fonamental del sector exterior espanyol, i la seva aportació al creixement mitjà del PIB real s'ha mantingut similar al del període prepandèmia (0,24 p. p. el 2014-2019 i 0,23 p. p. el 2020-2026). No obs-

1. Inclou, principalment, mercaderies i paquets postals no classificats, monedes sense curs legal i or no monetari.

Espanya: exportacions de béns i de serveis

(% sobre el PIB)

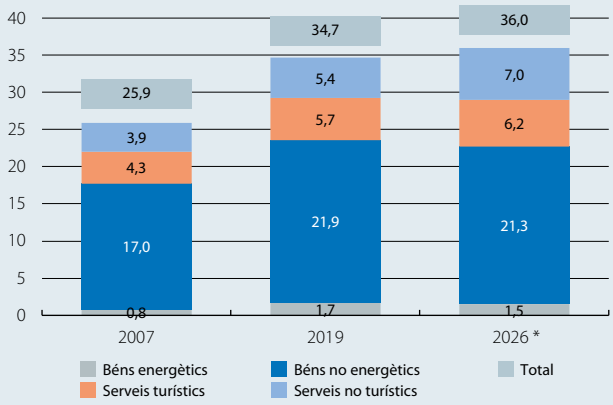

Nota: *Dades de comerç de béns segons la classificació CUCI. * Dades acumulades de 12 mesos fins al maig.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i del Banc d'Espanya.*

Espanya: exportacions de mercaderies

Contribució al creixement del PIB real (p. p.)

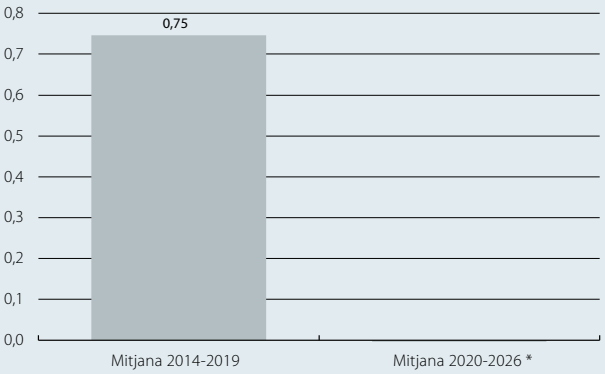

Nota: ** Dades acumulades fins al 2T.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de DataComex i de l'INE.*

Espanya: exportacions de mercaderies

Contribució al creixement del PIB real (p. p.)

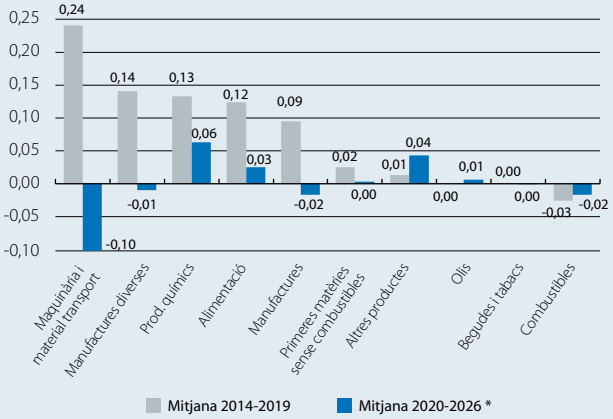

Nota: ** Dades acumulades fins al juny.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de DataComex i de l'INE.*

tant això, en aquest article, ens volem centrar en el capítol de les exportacions de serveis no turístics, on veiem una millora. En particular, estan contribuint de manera significativa al creixement del PIB real, en aportar 0,55 punts de mitjana anual el 2020-2026, per damunt dels 0,33 punts del període 2014-2019.

Desafortunadament, no disposem d'índexs de preus per als components dels serveis no turístics, de manera que l'anàlisi de la contribució al creixement de cada tipologia de servei s'ha de realitzar a partir de les dades nominals.[2] Com s'observa a l'últim gràfic, destaquen les contribucions al creixement del PIB nominal dels serveis empresarials (0,3 punts), de transport i tecnològics (0,1 punts en els dos casos); els primers, a més a més, són els que més augmenten (2 dècimes) la seva aportació en relació amb el període anterior.

En conseqüència, assistim a una transformació estructural del sector exterior espanyol, atès que el creixement s'alimenta cada vegada més de les exportacions d'alt valor afegit, en especial de serveis empresarials i tecnològics. Es tracta d'activitats intensives en coneixement, que generen ocupació qualificada –i més ben remunerada– i que solen tenir productivitats i marges relativament elevats. En definitiva, a més d'exportar béns i d'atreure turistes, Espanya està exportant cada vegada més coneixement, tecnologia i serveis professionals.

Catalina Becu i Sergio Díaz

2. De tota manera, l'aportació mitjana anual de les exportacions de serveis no turístics al creixement del PIB nominal és molt similar a la del real: ha passat de 0,33 a 0,66 punts, de manera que l'anàlisi de les contribucions al PIB nominal continua sent informativa.

Espanya: exportacions de mercaderies per principals destinacions

(% sobre el total)

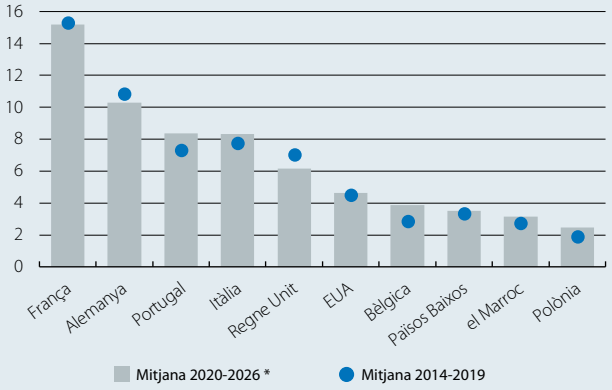

Nota: ** Dades acumulades de 12 mesos fins al maig.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de DataComex.*

Espanya: exportacions de serveis no turístics

Contribució al creixement del PIB real (p. p.)

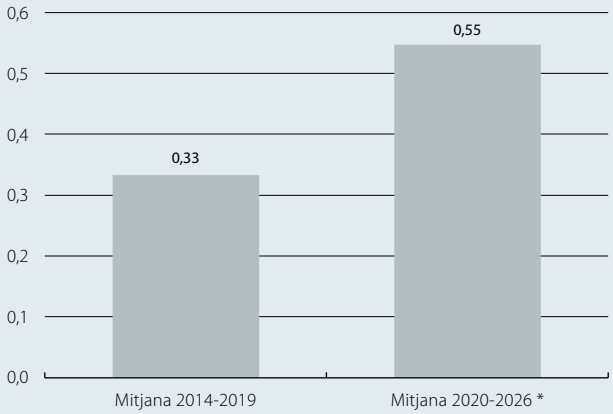

Nota: ** Dades acumulades de quatre trimestres fins al 1T.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE (CNTR).*

Espanya: exportacions de serveis no turístics

Contribució al creixement del PIB nominal (p. p.)

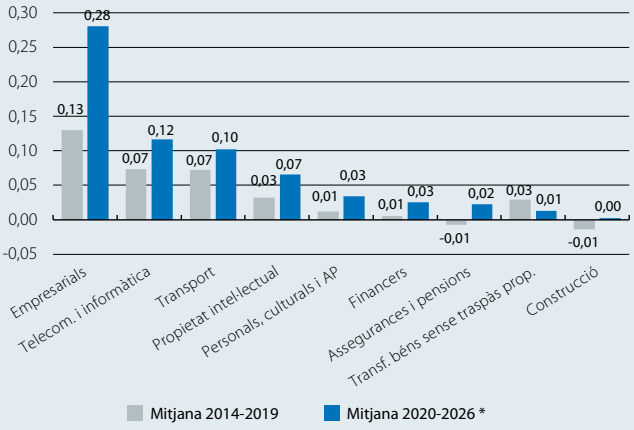

Nota: ** Dades acumulades de quatre trimestres fins al 1T.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya i de l'INE.*